

Planinski Vestnik.

• • • • • Glasilo • • • • •

Slovenskega planinskega društva.

Št. II.

V Ljubljani, novembra 1904.

Letnik X.

Iz Trente na Triglav.

Spisal Trentar.

(Dalje.)

Kugyjeva pot.

Dr. Julij Kugy, veletržec v Trstu, je med našimi turisti najbolj znana, a tudi najzanimivejša oseba. Okrog 50 let ima mož na plečih, a čim bolj stari, tem bolj ljubi visoke ture in drzno plezanje. Menda ga sploh ni v Avstriji vztrajnejšega turista od njega! Prehodil je Bog ve kajkrat vse vrhe Julijskih Alp in — vse gorovje, kar se ga zazna raz Triglav, in še dalje po Dolomitih, po Švici, kamor zahaja rad zlasti zadnja leta.

Dr. Julij Kugy pa je vzljubil in prvi vrsti naše Julijske planine — saj so po krstnem imenu njegove, — in mogočne in vabljive so tudi toliko, da izredno prijajo njegovemu delikatnemu okusu. Trenta kot središče Julijskih planin je bila skozi več let njegovo torišče in v njenem okrožju je oblezel nad 20 vrhov — nekatere v prvo. V Trenti je imel tudi svoje stalne vodnike leta in leta in jih ima še dandanes; ž njimi je plezal po najdrznejših robah, ž njimi iskal novih poti in dohodov, nje je jemal s sabo skoraj redno tudi po Koroškem, po Zajezeri, po Kaninskem, Montaškem gorovju in celo po Dolomitih. Zelo ljub mu je bil rajni slavnoznani borilec z medvedom Anton Tožbar, po domače Špik, in pa Andrej Komac, po domače Mota, ki je hodil ž njim kakih 25 let. Zadnja leta, odkar opravlja Mota službo lovskega čuvaja, pa jemlje s sabo zlasti po Zajezeri in po Montaških planinah Jožefa Komaca. Kot posebnost Kugyjevo moram omeniti, da je velik izrednež, da hodi najraje le po najslabših stezah in še raje tam, koder mora pota, oziroma bližnjice šele iskati. Triglav

mu jako ugaja — najbolj med vsemi vrhovi, — in v svojih mnogih turistiških spisih mu je zapustil najčastnejši spomin. Pred nekaj leti je lezel nanj z Motom celo okrog novega leta — po snegu, ledu in mrazu! Bog mu daj zdravje in moč, da še mnogokrat ponovi to ali podobno turo — ob takem času!

»Dne 8. avgusta l. 1881. ob štirih zjutraj«, piše v glasilu »Nem. in avstr. pl. dr.«, »sem se napotil z Andrejem Komacem (Motom) od Baumbachove koč. Ravno nad ponosno krono Triglava, čigar strmi profili sten so se krepko risali na vzhodnem horizontu, je migljala jasna danica.«

Ta dan je bil odločil, da poišče direktno pot iz Zadnjice na vrh Triglava. Nad Skokom, pri zdaj podrti pastirski bajtici, sta krenila z Motom po parobkih, ogromnih meleh in čez skale naravnost proti »Zelenici« in »Za Planjo«. Prišedši do tu po parovinkih, sta jo udarila po snegu in strmem, ogromnem peščevju pod masiv Triglava proti točki, kjer sega melina malo više v neko vboklino rdečkasto pisanih sten in kjer pada proti jugu hrbet Velikega Triglava proti tretji glavi, tvoreč med obema globoko zarezan greben. Do tega grebena vodi prečno že spodaj od melišča vidna, le malo iz navpične stene moleča masivna polica, »kriva steza«, kakor jo je nazval Mota, ki se začenja kakih 5—6 m nad melino. Tako približno opisuje to kočljivo kozjo stezico dr. Kugy.

Moža sta si morala takrat pomagati na polico s krepko palico, zdaj pa se turist dvigne nanjo po klinih, od katerih pa je par že izdrtih. Ta polica, izprva podobna nekaki leci, se brž jako zoži, da se najde jedva prostora za nogo; ako bi ne bilo v steno zabitih par klinov za oprijemanje, bi si upal le redkokdo preko nje. Polagoma pa se polica razširi in preide v dosti široko skalno ploščo, pokrito večinoma s prodom. Ploščce, skrili, pokrite s prodom, so povsod sila nevarne, ako so količkaj poševne, in zato je najbolje, da turist odstrani, odgrebe prod s palico ali nogo, predno stopi, ker drugače prav lahko zdrči s prodom vred v prepad. No, tu ni zdaj več nevarno, ker nudijo klini v steni izborna a prepotrebno uslugo. Stene kipe, seve, ob polici docela navpično, tuintam vise celo nad njo.

Mahoma se obrne pot navzgor na sedelce ob gori omenjenem grebenu po sicer nevisokem, a vendar strmem, sila prodnem in deloma rdečeprstinem jarku, oziroma žlebu, padajočem proti jugu v prepadno korito v znožje masiva. Po tem prodnem jarku treba zlasti navzdol grede precej paziti na korak, odrivati prod ter stopati trdo na pete; prepovršna stopinja na nestalni, a sila prožni

prod človeka lahko odnese s prodom vred. Sicer je pa vsaka nevarnost tudi za nevajenega začetnika izključena, ako količkaj pazi.

Na sedelcu, ali bolje ujedinem grebenu smo v par minutah, in odpre se nam nov svet. Orjaški, očarujoč polkrog in kotel med tremi glavami! Na desni tretja glava, ki pada in se niža na dolgo v loku v smeri proti Velemu polju, na levo gori nad nami Veliki Triglav z medlevičnimi peklenskimi prepadi in orjaškimi stenami, vijočimi se zopet v loku proti le malo nedolžnejšemu Malemu Triglavu. To je neopisen kotel, strašen kotel, da zastaja človeku sapa ob pogledu vanj. In vse le skala, stena — en sam masiv, in vse le prepad, sto in stometrski prepad — v kotlu samem pa pravcato zakleto mrtvo morje skal in proda, proda in skal brez vsakršnega pojava življenja do tja gori, do Marije Terezije kočje, pa tja proti Krmu in do znojža tretje glave; od tam pa dalje in dalje zopet le prod, le skalovje proti Velemu polju in sem gori na okrog do Planje in Zelenice ter tja do Doliča ter naprej v Kanjavec in sosednje vrhe in grebene in še dalje . . .

Od tega sedelca — dr. Kugy ga imenuje »bolški greben«, »bolško sedlo« — treba kreniti na levo navzgor, oprezno zlasti doli grede čez skale in v par serpentinah vodečo, za silo izdelano ter večinoma s prodom zasejano pot in stopinje spet do južnega hrbta, oziroma grebena. Svet od sedelca do tu, do grebena, je precej strm in docela podoben orjaški strehi, konec katere padajo stene tega orjaškega božjega zidališča naravnost v brezdno, v kotel. Ko se vrne steza na greben, vodi dalje gori vedno po njem čez raztreskane skale in ob njih do vrha. Ta greben je turistu ob hudem severu zelo neprilichen in neljub, ker reže vanj veter z vso silo.

Z Motom sva postajala ter žalostno zrla v neizmerni ocean megle, ki je zlasti južno stran višje in višje poplavljala ter plezala proti vrhovom kakor vode ob vesoljnem potopu. In vendar, kako ljubko in prijetno nama je bilo tu gori v zračnih višinah v neskajenih in blagodejno toplih solčnih žarkih!

Kar zagledam na prepereli skali — metulja! Kako si prišel sem gori, v smrtne tišine — v smrt? Težko, da bi bil omamljen od groze in divje lepote naravne, a v normalnem stanju le ni bil, ker se mi je dal tako radovoljno ujeti, kakor bi me bil komaj pričakoval! Mota pa, ki je med tem razpravljala le o vesoljnem potopu, logično sodeč, da je bilo nekaj vse to gorovje do vrha lepo zaraslo s travo in gozdi in da bi se borni Trentarji tudi zdaj ne branili takih gorá, meni, da si je prišel metulj sem gori

obnavljat spomine svojega prastarega očeta iz dobe, ko se je vozil v Noetovi ladji mimo visokih vrhov. Bodi kakorkoli, metuljček jo je slabo izkupil — bil je takoj bezobzirno vržen v škatlico za žigice, z nama romal še na vrh Triglava, odtam pa bil slovesno prenesen v planinski arhiv v Ljubljano, a — mari metuljčku za čast!

Na vrhu Triglava — Aljažev stolp.

Meglá, meglá
iz jezera!

Kako neljuba si megla srcu in očesu! Želi te samo potrti duh, želi te samo žalost, ker si ji sorodna, ker legaš z vso mučno težo na zemljo kakor potrto na izmučeno srce. Po tebi koprni samo srce, ki išče osamelosti, miru pred vrvenjem sveta: želi te in kliče, da ga oviješ v svoj hladilni ovoj ter da poješ ž njim nemo pesem otožnosti...

Megla, megla, kako neprijetna pa si veselemu srcu, diha-jočemu življenje, težečemu po svobodi, po solnčnih žarkih, po jasnih, pisanih dneh...

Oj megla, megla, kako neprijetna, kako zoprna si, ko se vzpenjaš iz globokih dolin ob skalah in čerih više in više gori v zračne višine, gori proti jasnim vrhovom! Zdi se mi, da hodiš gori skrunit opojni, solnčnočisti vzduh, motit globoki mir solnčnih višin, — zdiš se mi poosebljena črna zavist, hrepeneča z vso neusmiljenostjo zakriti, utopiti nedosežno lepoto stvarstva!

In vendar, megla, siva megla, kako si se mi vzljubila danes, ko stojim visoko nad tabo, ko stojim tako visoko, tik pod omamno modrim nebesnim svodom! Kakor velikansko, neomejeno morje si potopila svet, kakor daleč sega oko, in tvoje ogromno valovje se dviga bolj in bolj, žugajoč brezobzirno celo najvišjim vrhovom! Kako, da si se mi omilila, siva megla, omilila, ko te srce ni maralo in si je želelo le jasnega dne, želelo izpiti vso krasoto dolin in planin — vso krasoto prelepe zemlje do daljnega, daljnega obzorja? In šel sem, megla, vzpel sem se na vrh vrhov gledat svojo, toli nesrečno, a zato tem bolj milo mi slovensko domovino — vzpel sem se gori, da se naučijem njene lepote, zasolzene lepote, da jo tem bolj vzljubim, vzljubim z vso silo vdanega srca — a ti, megla, si mi jo zakrila, siva megla, zavidna megla... A vendar sem te vzljubil, stoječ vrhu Triglava, vzljubil — kakor bi mi bila dala opojne, omamne pijače, kakor bi me bila začarala...

Stal sem vrhu Triglava, zrl sem željno okrog, da bi uzrl vsaj košček lepe naše nesrečne domovine, da bi jo vzljubil tem bolj, a zaman, — povsod sem uzrl in zrl le tebe megla in tvoje

sivo valovje, in mračno čuvstvo mi je ovilo duha: otožen sem jel postajati s tabo, megla; nemo si mi govorila v dušo in duša mi je kot brez volje slastno pila tvojo otožnost in jel sem te prav umevati . . .

Da bi tem bolj vzljubil svojo nesrečno domovino, zato sem se vzpel tako visoko jo gledat. — In ti, mila, nesrečna domovina, si vedela za to, želela si, da te vzljubim še bolj, in zato si se odela v edino pristoječo ti obleko — pokrila si se s plaščem žalosti, otožnosti; in tako naj te gledam, da se mi srce pretrese do dna! — — —

Oj megla, siva megla! Saj ti nisi megla, ti nisi posebljena črna zavist, ti si le morje — pekočih solza, ki jih lije nesrečna domovina in ki vzhlapujejo ter se dvigajo kakor vroča molitev kvišku, proti Bogu — — — Zdaj te umevam!

Nem sem stal vrhu Triglava in duša je tudi meni kipela molitve za nesrečni dom — — — In pri tem se mi je porajalo vprašanje za vprašanjem in tesna malodušnost me je bolj in bolj objemala.

»Glej, kakor daleč sega oko, na vse strani sveta, povsod, povsod je bilo nekdanje tvoje kraljestvo, ljuba domovina — Triglav je bil tvoje središče, tvoj ponosni prestol! Kje so pa zdaj tvoje meje? Kakor hudournik izpodjeda sovrag tvoje bregovje in v nenasitno tujčevo morje pada gruda za grudo! Ali se boš mogla ubraniti velesili, veletoku, ki ti preti od vseh strani — ki ti gloje celo osrčje kakor črv? — Glej, draga domovina, veliko gomilo na severu in zapadu — glej jo na vzhodu — — — ali se boš mogla ubraniti velesili sovragov? Da, sovragov! Ne enega samega, ampak mnogih, ki ti vsi preže po življenju — — —

Ne, ne liješ zastonj solza — saj vidiš, da niso niti lastni tvoji sinovi edini, saj vidiš, da se jim ohlaja bolj in bolj ljubezen do tebe, da te mnogi izdaja, ki si ga grela na srcu . . .«

Veter je privel od zapada in zastavica vrhu Aljaževega stolpa je zaškripala, zahreščala votlo, neprijetno kot pokopališčna vrata. Vzdramil sem se. Pogled na sicer mali ali pomenljivi stolp mi je hipoma pregnal toli otožne misli, ki so me zakopale v globoko malodušnost. S ponosom sem zrl nanj in škripanje, hreščanje zastavice mi je bilo bolj in bolj dozvetno in dozdevalo se mi je, da znači ta osorni glas le sila resen opomin — k čemu? Zdelo se mi je, kot bi ti neprijetni, zategnjeni glasovi bili enajsto uro v noči starega leta — v življenju mile domovine, kličoč in resno opominjajoč vse slovenske sinove k skupnemu, složnemu delu v rešitev skupne matere. Da bi pač prodrli v slednje slovensko srce!

A ti, očak Triglav, ki stojiš neomajen, kot si stal, zavri v svojem osrčju in pošlji svoje vode vroče v vse kraje slovenske zemlje, da jo ogrejejo, da jo ogrejejo v čisti, nesebični ljubezni do milega doma, da stopijo njegovi sinovi vkup pred tebe ter mu prisežejo stalno ljubezen do — zadnjega dihljaja:

Stalna je ljubezen naša, kot so naše gore stalne,
iskra kot so naši vrelci in kot reke srebrovalne.
Ko pa kdaj bi tvoje skale, stari Triglav, se razdrle,
pa bi naše čete vstale, tebe, Triglav, bi podprle.
Ko pa kdaj bi tvoji vrelci, bistra Sava, usehnili,
pa bi srčno kri ti v strugo naškropili, natočili!

(Konec prihodnjič.)

V Garniških skalah.

Spisal P. J.

Meseca julija t. l. sem preživel nekaj dni v Šmohorju, ki leži ob slovensko-nemški jezikovni meji sredi Ziljske doline. Kraj sam na sebi mi ni ugajal, tudi ljudje, potujčeni Slovenci, mi niso bili povsem simpatični. K temu je največ pripomogla čudna nemška govorica, ki je nisem skoro nič razumel. Šmohorska okolica pa mi je bila zelo všeč. Povsod se dvigajo proti nebu visoke gore, ki obdajajo Ziljsko in tudi stransko Gičko dolino od obeh strani. Namenil sem se polesti na marsikaterega teh ziljskih velikanov, ali znano slabo koroško vreme in kratko odmerjeni čas sta mi dopustila, da sem napravil turo le na Garniške skale (Gartnerkofel 2198 m).

Severno od Šmohorja vidiš pogorje, ki ga venča ogromno skalovje. V nebo štrli navpično nekaj skalnatih vrhov, ki se ti zde docela nedostopni. In res! S šmohorske strani se boš zaman trudil premagati skalnatega orjaka — Garniške skale; le od pontafeljske strani se ti želja lahko izpolni.

Na te skale sem hotel polesti. Po neki deževni sredi se mi je zdel četrtek najprikladnejši dan za to. Mislil sem, da tura ne bo pretežavna, saj sem čital v nemškem vodniku po Ziljski dolini, da je pot od Nemškega planinskega društva dobro zaznamenovana. Ali varal sem se.

Ob treh zjutraj sva odkorakala s prijateljem Ivanom iz Šmohorja po državni cesti, ki vodi v gornjo Ziljsko dolino. Da nama ni bilo treba hoditi po prašni cesti in da sva si okrajšala pot, sva krenila čez presek in začela takoj lesti v hrib. Ali komaj sva hodila dobre četrt ure, je zapazil moj tovariš, da je izgubil

daljnogled. Zaman sva iskala, v gostem praprotju ga ni bilo najti. Naposled sem le prepričal Ivana, da je pustil daljnogled doma, ko je kuhal čaj. In to je pomagalo. Čvrsto sva stopala zopet dalje, hoteč prihiteti pri iskanju zamujene pol ure.

Po informacijah, ki sva jih dobila v Šmohorju, bi morala kreniti pri »Šmonu« z glavne ceste na levo, kjer vodi most na desni breg Zilje. V dobri uri prideva tudi do hišice, ki stoji na samem, in misleč, da je to Šmonov dom, zavijeva na levo. Ker sva videla v daljavi čez Ziljo most, sva mislila, da hodiva pravo pot. Nikjer ni bilo žive duše, da bi jo mogla vprašati, če vodi najina pot v »Troglgraben«.

Zilja se je leno vila po svoji strugi. Najina pot je vodila na travnike. Ker pa je bila Blaška planina (Watschiger Alpe) pred nama in sva za njo zazrla Garniške skale, sva stopala dalje, saj smer je bila prava. Pot pa se je vedno bolj ožila in je postajala nekam zelo močvirnata. No, prva duša, ki sva jo zagledala s tovarišem, je bil kosec, ki je nekam čudoma gledal možakarja s kratkimi hlačami. Pa kar nama je povedal, nama ni bilo kar nič pogodu. Šla sva čez prvi namesto žrez drugi most in morala bi ali nazaj in s tem izgubiti dobro uro, kar se pri štirinajsturni turi zelo pozna, ali pa dalje po ozki stezi in širnem močvirju. Odločila sva se za poslednje, saj malo sva se že itak zmočila. Neustrašeno sva korakala torej dalje in skakala čez mnogoštevilne jarke, tako da naposled nisva vedela, kdo je bolj moker, močvirje pod nama ali midva. Moj tovariš je nekam resignirano dejal: »Še hudič ni bil tako moker, ko ga je Krjavelj posekal in je reklo v morje štrbunk, štrbunk!« —

Dobro uro sva tako močvirila in kaj zadovoljna sva bila, ko sva začutila pod seboj trdna tla. Dospela sva v gozd, ki se razteza tja do Garniških skal, in četrť ure dalje sva zagledala Blače, kjer se pričinja markirana pot. Pa zopet nova zapreka, toda to pot slajša! Celo polje rdečih jagod se je razprostiralo pred najinimi očmi in privoščila sva si jih pošteno. Še četrť ure sva hodila pod znožjem Blaške planine in srečno sva našla markacijo, ki naj bi naju vodila na vrh Garniških skal.

Prišla sva zopet iz gozda na travnik. Divila sva se krasnemu pogledu. Solnce je pravkar vzhajalo in obsevalo mogočne Dolomite z rdečkastim svitom. Spomnil sem se krasnih Ruppejevih slik in razglednic, samo da je bilo to še bolj divno, saj je bilo vse naravno.

V takozvani »Troglgraben« vodi lepa kolovozna pot. Krasen bukov gozd se razprostira daleč na okoli. Tajinstvena tišina

povsod. Nič ne moti mladega jutra; le sopenje mojega tovariša, ki nosi nekam težko nahrbtnik, in pa najini koraki odmevajo v tihi gozd.

Le tupatam zapustiva bukovje, a to le za par korakov, toliko, da lahko pogledava v gornjo Ziljsko dolino, ki se razprostira pred najinimi očmi, potem pa zopet nazaj v senčnati gozd. Pot se vije vedno bolj kvišku in šele čez dobri dve uri prideva do planinice pod Repško steno. Ali tu, kjer se križa več potov, preneha naenkrat markacija. Zaman je iščeva in na dobro srečo kreneva proti levi. Seveda ni bila prava, ker se v kratkem izgubi; gorska jezera pod Repško steno (1461 m) pa nama značijo, da nisva daleč od prave poti. Ta mala jezerca, tri po številu, so kaj mična. Obkrožujejo jih stare bukke in v temnozeleni vodi se zrcali Repška stena. Marsikatero deblo je že vrgel vihar v jezerca in zdaj štrle napol strohnela iz vode ali pa plavajo po njej. Pod njimi in med njimi pa švigajo velike postrvi semtertja.

Ali kje je vendar nadaljna pot? Zaman je iščeva dobre četrte ure, ali ko jo udariva čez drn in strn, prideva na stezo, ki se čez malo časa izkaže kot prava, markirana. Ob znožju Repške stene korakava dalje skoz takozvani »Schwandlwald«, in zdaj je markacija dobra. Čez pol ure prideva na rob gozda in zdajci zaslišiva pastirjev rog in zvonjenje kravjih zvoncev — bližava se Blaški planini. V daljavi zazreva kočo na Mokrem polju; zato pospešiva korake, da prideva čimpreje do svojega cilja. Kmalu srečava čredo krav ob spremstvu dveh razmršenih starih pastirjev, ki bi se ju gotovo ustrašil, če bi hodil po Blaški planini sam.

Gozd preneha in pravi planinski svet se odpre najinim očem. Na levi se dvigajo v nebo Garniške skale, na desni strani pa vidimo Pontafeljske gore. Vsak korak zapaziva drugo planinsko cvetko. Kmalu se strne pot iz Ziljske doline s potjo iz Pontaflja. Odtod je še dobre pol ure do koč. Četudi bi ne vedela, da leži na Mokrem polju, spoznala bi to lahko iz zares mokrega sveta. Povsod je hitela voda na dan in posebno zadnji del steze je bil zelo močvirnat.

Ob desetih sva bila pri koči Nemškega planinskega društva (1525 m). Našla sva v njej prijaznega Dunajčana, ki je iskal tu v prostem zraku zaželjenega zdravja. Oskrbnica koč nama je prav dobro postregla. Z Ivanom sva počivala dobro uro. Ogledala sva si v družbi z Dunajčanom francoske okope*) blizu koč,

*) Francozi so l. 1809. vdrli tudi v zgornjo Ziljsko dolino in na Mokrem polju postavili svoje topničarstvo. Tako so obvladali Ziljsko in Pontafeljsko dolino.

potem pa sva nadaljevala svojo pot. Pridružil se nama je uradnik iz Pontaflija, ki je že v drugo lazil na Garniške skale.

Ker je bila markacija na Mokrem polju zelo slaba, sva se rada vdala njegovemu vodstvu. Ali vendar smo precej zašli in stalo nas je mnogo truda, da smo zopet prispeli na pravo pot. V eni uri smo bili na zahodnem sedlu pod Garniškimi skalami. Že tu je bil razgled prekrasen in komaj sem čakal, da pridemo na vrh. Moj tovariš pa je bil preutrujen od naporne hoje; tudi ga je pekoče solnce docela izmučilo. Zmenila sva se torej, da se tu odpočije, potem pa pojde čez sedlo v Škovsko planino (Kühweger Alpe), kamor sem hotel tudi jaz čez vzhodno sedlo. Poslovili smo se in midva s Pontafeljcem sva začela boj s skalovjem. To je bilo skakanja s skale na zemljo, z zemlje na skalo! Julijsko solnce je neusmiljeno žgalo, hoteč naju morda prisiliti, da bi šla za Ivanom. Pa sva le zmagala. Oprezno sva stopala dalje, skale pod nama so se namreč rušile in treba je bilo podvojene previdnosti, ker sva videla naokrog precej prepadov. Prekoračila sva malo snežišče in kmalu sva bila na vzhodnem sedlu. Tu se je začela šele huda pot, ki je postajala vedno strmejša. Hvala Bogu, da ni trajalo predolgo, zakaj ob eni uri sva bila na vrhu.

Razgled z Garniških skal je mogočen. Na severu vidiš Visoke Ture in Veliki Klek, na jugu se razprostira Beneško pogorje in neštete gore se dvigajo v nebo. Za njimi se razprostira širna Beneška dolina. Na zapadni strani se dvigata Kollinkoffel in Kellerwand, na zahodu pa zazreš naše domače planine, Julijske Alpe in Karavanke. Mangart te prijazno pozdravlja, Triglav se ti ponaša z Aljaževim stolpom. Pod tabo pa se razprostira prijazna Ziljska dolina, posejana z nešteti vasicami. Trg Šmohor bi skoraj lahko prijel, v Preseškem jezeru se svetlikajo solnčni žarki, Dobrač se ponosno dviga v nebo, Zilja pa se leno vije po dolini, dokler se ne združi z mogočno svojo sestro Dravo.

Nehote se ti milo stori, ko se spomniš, da je prebival tod pred nedavnim časom zdržema slovenski rod s svojimi knezi. Nemški naval pa nam je odvzel to zemljo in zdaj se bije tu boj na življenje in smrt. Dal Bog, da izide naš narod iz tega boja zmagonosno!

Tu z vrha bi moral tudi zagledati Ivana. Zaman pa ga iščem in zastonj trobim v svoj rog, nihče se ne oglasi. Pontafeljca pustim na vrhu in krenem sam proti vzhodnemu sedlu. Kmalu sem tam, ali snežišče, ki se razprostira do Skovške planine, mi brani do steze, ki vodi v dolino. Ker sem sam, si kar nič ne upam čez snežišče, saj ne vem, če bi me držala snežena odeja.

Pa tam vidim razpoko, skóz katero mi bo mogoče priti do steze. Res vodi nekaka kozja steza navzdol. Pogumno, pa oprezno stopam dalje. Kamenje se mi pod nogami močno ruši in paziti moram zelo, da ne zdrsnem po pesku v dolino. Prva zapreka je majhen prepad, ker pa je potem steza zopet ravna, vržem palico v globočino in skočim za njo. Toda le pet minut se veselim tega čina, zakaj zopet sem pri prepadu, ki pa je to pot približno 20 m globok. Razočaran obstojim. Kaj naj začnem? Močna stena loči prepad v dva dela, od katerih je eden komaj $\frac{1}{2}$ m širok. Ako bi si upal prestopiti nizko steno, ki me loči od tega dela, bi se lahko spustil v globočino, opiraje se z rokami in nogami ob prepadovo steno. Pogum velja! Z eno nogo se tedaj spustim na drugo stran, ali zaman iščem trdnih tal. Nekaj minut tako visim nad prepadom in še vedno bi si rad skrajšal pot. Tu se mi pa začno tresti noge in z vso močjo skočim na staro stezo. Z bližnjico že ne bo nič, treba bo po tej preklicani kozji poti nazaj!

Črez dobre pol ure sem bil zopet na vzhodnem sedlu, in ker sem Ivana zaman klical, sem moral po prejšnji poti nazaj do zahodnega sedla. V največji vročini — bilo je dve črez poldne — sem hitel dalje, in ko sem naposled dospel na zahodno sedlo, ni bilo Ivana zopet nikjer. Vznevolojen sem stopal črez drugo snežišče. Klical sem in trobil, toda zaman. Tu zagledam mladega pastirja in ga prijazno vprašam, če ni videl Ivana. Ali vrag vedi, za kaj me je smatral! Kaj ga je prestrašilo, ne vem: ali moja razbeljena lica, ali moj rog... Urnih krač je stekel in zastonj sem ga klical nazaj.

Tako sem hodil zopet pol ure sam, in ker se je začel še želodec oglašati po Ivanovem nahrbtniku, sem začel trobiti še močnejše. Garniške skale pa so se norčevale iz mene, vračale so vsak moj glas, celo večkratno.

Prišel sem že nekako v sredino Skovške planine, ko sem šele zagledal Ivana. Tudi on me je dolgo časa klical, potem pa je legel in malo zaspal. Zbudivši se, se je nazobal jagod in nabral je dva šopka krasnih cvetic. Godilo se mu je torej mnogo bolje nego meni in kar zadovoljen je bil, da mi ni sledil v Garniške skale.

Okrepčal sem se počteno, in če bi se bil utegnil dovolj odpočiti, bi se mi bila zdela nadaljna pot še mnogo lepša in zanimivejša. Ves svet je bil posut z najpestrejšimi cvetkami, izmed katerih mi je posebno ugajala znana Wulfeniana carinthiaca, ki raste samo na Skovški planini in v Pontafeljskih gorah.

In zopet naju je sprejel krasen gozd pod svoje okrilje in zopet sva hodila ob bistri vodi Garnici. V daljavi sva čula Garniški slap, globoko pod nama pa se je rasprostirala majhna gorska dolina.

Mimo pastirskih koč vodi pot nizdolu. Predno sva prišla na obširno planjavo na Črnem vrhu (Schwarzkogel), sva morala še močno lesti navzgor, pa ker je skoraj vedno gozd, nisva čutila vročega dne. Ker sva že zopet hodila dve uri, sva si privoščila na omenjeni planoti kratek počitek. Vso srednjo in spodnjo Ziljsko dolino sva gledala pred sabo.

Na tem kraju je zmanjkalo markacije. Zaman je iščeva, in ker je ni in ni, jo udariva po prvem kolovozu navzdol. Ker pa vodi pot vedno bolj na levo, Šmohor pa leži na desni strani, zapustiva kolovoz in jo ubereva čez drn in strn v dolino. Računala pa pri tem nisva s čudno formacijo črnovrške planine in tudi ne z neprodinim gozdom, ki jo krije. Morala sva si delati sama pot in le premnogokrat naju je ustavil globok jarek. Koliko prepadov sva morala obiti, koliko zaprek odstraniti v teh dveh urah, ko sva se bližala Ziljski dolini!

Po Belem jarku (Weissgraben) sva naposled dospela na lepo gozdno pot, odkoder sva imela še eno uro hoda do Modrinje vesi (Möderndorf). Tam sva se sešla s svojci in jima pravila, kako se nama je godilo. Tura je bila lepa in bi nama bila še bolj ugajala, če bi vsled pomanjkljive markacije ne bila zašla na tako peklensko pot.

Društvene vesti.

Novi člani. Osrednjega društva: Smolej Anton, župan na Dovjem; Zalaznik Jakob, pekovski mojster v Ljubljani (uстановnik). — Cerkljanske podružnice: Repič Marica, učiteljica na Ponikvah; Zavrtanik Ljudmila, učiteljica na Bukovem. — Radovljiške podružnice: Fajdiga Ivan, vinotržec v Radovljici.

Umrl je dne 31. oktobra Andrej Milavec, naš član od početka društva. Iskal si je zdravja, ki mu ga je izpodkopavala trdovratna bolezen, povsod, tudi na solnčnem jugu, toda zastoj: moral je še mlad v hladni grob. Vedno veselemu in značajnemu članu blag spomin!

Predavanje na planinskem večeru. Dne 26. oktobra je poročal ravnatelj gospod Ivan Šubic pred mnogobrojno zbranim občinstvom o svojem letošnjem potovanju v Napolj in na Vesuv. Napolj ima tako krasno lego na vznožju Vesuvovem, da pravi o njem italijanska prislovica: »Vedi Napoli e poi mori«. Radi tega je tudi vsako jesen in vsako pomlad velik naval tujcev. Kdor je pa videl snažna severnoevropska velika mesta ter pride v Napolj, ga neprijetno razočara. Gospod predavatelj nam je z živo besedo slikal neke neprijetnosti tamošnjega bivanja. Najprej pade človek fижakarjem v roke ter se mora z njimi prepirati in pogajati, nazadnje ga seveda še osleparijo. Od vseh strani beračenje, mlado in staro prosi novčič za makarone. Prebivalcev ima mesto nad pol milijona, a četrtnina jih nima svojega stanovanja, potikajo se le po mestnih ulicah in vežah. Obleka teh ljudi je raztrgana, včasih še jako pomanjkljiva. Na to druhal, ki nadleguje tujce, nimajo policaji

nobenega vpliva. Po ulicah se suši perilo, pred hišami delajo in krpajo črevljarji in krojači, tolčejo kovači in drugi obrtniki. Kjer se komu ljubi, prodaja z glasnim krikom svojo robo, večinoma krasno južno sadje. Izobrazba te mase je tudi jako nizka; analfabeti vedno naraščajo. Vzlic krasni legi, lepim stavbam in dragocenim zbirkam tujec rad obrne Napolju hrbet. Gospod ravnatelj nas je peljal potem na Vesuv. Potovalno agencstvo Cookovo skrbi od leta 1880. za udobno potovanje na edini živi ognjenik na evropski celine. Izprva se potuje v kočiji, potem po gorski železnici in slednjič po strmi, 820 m dolgi žični železnici, zgrajeni ob obronku Vesuva do višine nekaj čez 800 m. Vesuv je 1300 m visok ter ima obliko stožca s strmimi obronki. Do polovice je obrastel. Tu so krasni vinogradi, ki rode znano vino »lacrimae Christi«. Druga polovica je sama črna lava. Na vrhu je široka odprtina, žekno, ki iz njega vedno izhajajo dušeci žvepleni plini, včasih pa leti po več sto metrov visoko razbeljeno kamenje, in takrat ni varno, bližati se žeknu. Pri hujšem bljuvanju se pa razlije po obronku lava kot ognjena tekoča reka. Od zadnje železnične postaje spremljajo potovalca do ognjenikovega žekna večši vodniki. Z njimi se je treba zopet pogajati. Velikanski in strahovit je pogled v odprto žrelo. Brez nevarnosti pa to ni in zaradi dušecih plinov tudi silno težavno. Ako pa meče Vesuv iz žekna razbeljeno kamenje, je varneje gledati bljuvanje le od daleč, da ti ne prileti kak kos na glavo. Kako prevejani so ti vodniki, priča nam to, da je moral predavatelj za pot nazaj na novo nagraditi vodnike, češ, da prej zahtevana, sicer ne majhna vsota velja le do vrha, nazaj pa ne. V historični dobi je znan prvi in največji Vesuvov izbruh leta 79. po Kr. Takrat je zasul pepel rimska mesta Pompeje, Herkulanum in Stabije. Leta 1631. je poginilo pri izbruhu nad 3000 ljudi. V novejšem času je posebno močno bruhal l. 1822. in l. 1872., ko je nad 20 milijonov m³ lave priteklo iz žekna. — Z živahnim odobravanjem se je občinstvo zahvalilo za jako zanimivo predavanje. Gospod ravnatelj sluje, da zna tako živahno in živo podajati svoje doživljaje kakor malokdo. Jako hvaležni bi mu bili, ako bi nam pri priliki zopet kaj povedal o svojem potovanju po Italiji.

Češke podružnice planinski večeri. Vrla Češka podružnica, ki je najdelavnejša izmed vseh, prireja tudi letos lepe zabavno-poučne večere v Pragi. Na prvem večernem shodu dne 29. oktobra je predaval nje odbornik g. L. Mareš, svetnik deželnega odbora v Pragi, o naših krajinah, Savinskih in Julskih planinah ter o primorskih krasotah. Predavanje to je bilo tem zanimivejše, ker so kazale poslušalcem vse kraje krasne fotografije, ki so jih napravili člani podružnični. — Drugi tak shod bose dne 5. decembra.

V Češki koči je bilo letos okoli 400 turistov.

Orijentacijske table je letos postavila Kranjska podružnica v Kranju na železnici, Češka podružnica pa na Bledu ter na Jezerskem pri Muriju in pri Stulerju.

Vsem podružnicam! Jako neprijetno nam je, da ne moremo prav nič poročati o delovanju naših podružnic. Še zdaj nismo prejeli niti enega poročila o letošnjem obisku koč, dasi leto že poteka. »Planinski Vestnik« je vendar glasilo tudi vseh podružnic. Odbori dotičnih podružnic naj torej blagohotno uvažujejo stališče svoje in naše ter nas poslej več ne zanemarjajo.

Planinski ples ob Triglavskem ledeniku!

Slovensko planinsko društvo priredi zopet planinski ples! Tam ob Triglavskem ledeniku, ki se bo lesketal v sokolski dvorani v Narodnem domu v Ljubljani, se zbero dne **1. februarja 1905. l.** vsi planinci in njih prijatelji, da bodo še bolj veseli in poskočni, nego so bili na lanskem prvem planinskem plesu najlepšega spomina.

Vodnika po gorah in dolinah v Savinskih planinah,

sestavil Fr. Kocbek, prodaja knjigotržec **L. Schwentner** v Ljubljani po 1 K 20 h, po pošti 10 h več. Dobiva se po isti ceni tudi pri **odboru Slov. plan. društva v Ljubljani.**

»Vodnik« je v vsakem oziru izvrsten in popoln, elegantne in priročne oblike. Poleg vseh podatkov, ki so potrebni turistu o Savinskih planinah, obsega tudi jako dober zemljevid teh planin in zelo poučen pogled od Ljubljane na njih vrhove z imeni. Krasita ga sliki Češke in Kocbekove koč.

Fotografije iz Vrat se dobivajo pri g. Srečku Magoliču, voditelju Hribarjeve tiskarne v Ljubljani, po 1 K in pri g. Franu Pavlinu, fotografu na Jesenicah, po 1 K 60 h. Posreduje tudi odbor Slov. plan. društva. Fotografije Pavlinove so večjega formata.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K, poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K. Vseučiliščniki plačajo 3 K letnine in so prosti vpisnine.

„Plan. Vestnik“ prejmelejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Društvena znamenja dobivajo člani pri društvenem odboru v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu pod Trančo, in pri gospodu J. Lozarju, trgovcu na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

FRANC ČONŽEK,

lastnik znane restavracije

v nekdanjem krasno ležečem Zevnikovem gradu pod Rožnikom

(20 minut od Ljubljane),

priporoča pristno dolensko in štajersko vino, posebno več let starega ljuto-merčana in staro istrsko črnino, izvrstno Koslerjevo pivo ter okusna gorka in mrzla jedila.

Y gradu so na razpolago tudi lepa stanovanja za poletje.

LEOPOLD JERAN

LJUBLJANA — Sv. Petra cesta št. 9 — LJUBLJANA
poleg hotela Lloyda

priporoča gosp. planincem **svojo veliko zalogo špecerijskega blaga**, zajamčeno pristnega **polhograjskega brinovca**, domače **slivovke, hruševca in borovničevca** ter tudi **najnovejši in najfinejši planinski likér „Zlatorog“**.

↔ Peternelov dom na Bledu ↔

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom

svoje ugodne sobe in svojo restavracijo.

Kuhinja je izborna. Točijo se najboljša dolenjska in istrska vina in budejeviško pivo iz akcijske pivovarne.

☞ Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti. ☜

Lastnik: **Jakob Peternel**, župan blejski.

Izvrsten okus dobi kava, ako ji primešate

Vydrove žitne kave.

Poskusite! Poštna pošiljka 5 kg 4 K 50 h franko.

Vydrova tovarna žitne kave v Pragi VIII.

Ivan Magdić

v LJUBLJANI, na Starem trgu šte. 8

priporoča

svoj na novo odprti krojaški salon.

Izdeluje obleke in plašče iz nepremočljivega tirolskega lodnastega blaga za hribolazce, kolesarje in lovce.

Karla Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo **planinske oprave**: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem **raznovrstno železnino** za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, na Miklošičevi cesti št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo reelno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Najnovejši in najfinejši likér

Pozor, planinci!

Pozor, planinci!

Certifikat.

Št. analize 2360.

Preizkušnja likérja, ki ga izdeluje g. J. Richar, destilator v Zgornji Šiški, pod imenom »Zlatorog« (reg. pod št. 209, 15. aprila 1903), je pokazala, da je preizkušeni likér „Zlatorog“ iz sladkega sadja in raznih zelišč npravljena prekapavina (destilat) izvrstne kakovosti.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1904.

Kmet.-kem. preizkušališče v Ljubljani.

Dr. E. Kramer s. r., ravnatelj.

Glavna zaloga pri.

Leopoldu Jeranu
v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 9.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,
priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnastih za hribolazce in
lovce, iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.

Članom „Slovenskega planinskega društva“ znižane cene.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter
najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste.

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Nahrbtnike in gorske palice

prodaja trrdka

AVGUSTA AUERJA naslednik IVAN KORENČAN

Stari trg št. 5. * LJUBLJANA * Stari trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

J. BONAČ

v Ljubljani v Selenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte

priporočam vljudno svojo

trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigoveznici izdelujem vezi priproste
in najfinejše. — Prevezem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah.

Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle.

Prekupnikom velik popust.

AVGUST AGNOLA,

Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvo
spadajočih predmetov.

LJUBLJANA J. LOZAR Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kolesarskih
in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic
zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Urednik Anton Mikuš. — Izdaja in zalaga „Slov. plan. društvo“. — Tisk J. Blasnikov v Ljubljani.